

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHỆ THÔNG TIN & TRUYỀN THÔNG

LƯƠNG KIM CƯỜNG

**TỐI ƯU HÓA TRUY VẤN
TRONG CÁC CƠ SỞ DỮ LIỆU PHÂN TÁN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC MÁY TÍNH

Thái Nguyên - 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHỆ THÔNG TIN & TRUYỀN THÔNG

LƯƠNG KIM CƯỜNG

**TỐI ƯU HÓA TRUY VẤN
TRONG CÁC CƠ SỞ DỮ LIỆU PHÂN TÁN**

Chuyên ngành: Khoa học máy tính

Mã số: 8480101

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC MÁY TÍNH

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: PGS.TS. ĐOÀN VĂN BAN

Thái Nguyên - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan, kết quả của luận văn hoàn toàn là kết quả của tự bản thân tôi tìm hiểu và nghiên cứu thông qua tham khảo các tài liệu và được thực hiện dưới sự hướng dẫn của PGS.TS Đoàn Văn Ban . Các tài liệu tham khảo được trích dẫn và chú thích đầy đủ.

Tác giả

Lương Kim Cương

LỜI CẢM ƠN

Lời đầu tiên, tôi xin chân thành cảm ơn PGS.TS Đoàn Văn Ban, người đã trực tiếp giảng dạy tôi trong thời gian học tập và cũng là người đã trực tiếp hướng dẫn, giúp đỡ và tạo mọi điều kiện thuận lợi cho tôi từ lúc nhận đề tài đến khi hoàn thành luận văn.

Tôi xin gửi lời cảm ơn sâu sắc đến tất cả các Thầy cô đã tham gia giảng dạy và truyền đạt kiến thức, kinh nghiệm quý báu cho chúng tôi trong hai năm học cao học tại trường Đại học Công Nghệ Thông Tin và Truyền Thông – Đại học Thái Nguyên. Những kiến thức này đã giúp tôi rất nhiều trong quá trình làm luận văn của mình.

Cuối cùng, tôi xin cảm ơn tất cả người thân, bạn bè và đồng nghiệp đã khích lệ, động viên, đóng góp ý kiến và giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Thái Nguyên, ngày.....tháng.....năm 2019

Lương Kim Cương

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CÁC CHỮ VIẾT TẮT

STT	Ký hiệu	Diễn giải
1	CSDL	Cơ sở dữ liệu
2	CPU	Bộ xử lý trung tâm
3	I/O	Cổng vào/ ra
4	DP	Quy hoạch động
5	ACO	Tối ưu đàn kiến

DANH MỤC CÁC HÌNH VẼ

Hình 1.1: Kiến trúc tham chiếu của cơ sở dữ liệu phân tán [3]	9
Hình 1.2: Cây phân tách của quan hệ	13
Hình 2.1: Giải pháp A	18
Hình 2.2: Giải pháp B	18
Hình 2.3: Sơ đồ quy trình xử lý truy vấn [4].....	21
Hình 2.4: Đồ thị truy vấn và Đồ thị nối	25
Hình 2.5: Đồ thị truy vấn và Đồ thị nối với câu truy vấn sai ngữ nghĩa.....	25
Hình 2.6: Cây đại số quan hệ	28
Hình 2.7: Cây đại số quan hệ sau khi tái cấu trúc	30
Hình 2.8: Câu truy vấn gốc	32
Hình 2.9: Câu truy vấn đã rút gọn	32
Hình 2.10: Rút gọn phân mảnh ngang	33
Hình 2.11: Rút gọn phân mảnh dọc	35
Hình 2.12: Rút gọn cho phân mảnh ngang dẫn xuất	36
Hình 2.13: Rút gọn phân mảnh hỗn hợp	37
Hình 2.14: Bộ tối ưu truy vấn	38
Hình 2.15: Các cây nối	39
Hình 2.16: Hình dáng của một số cây nối	40
Hình 2.17: Đồ thị minh họa tổng chi phí và thời gian trả lời	42
Hình 2.18: Đồ thị nối của truy vấn q_1	58
Hình 2.19: Các thứ tự kết nối	59
Hình 2.20: Quá trình quyết định đường đi của đàn kiến.....	64

MỤC LỤC

GIỚI THIỆU.....	1
CHƯƠNG 1. CƠ SỞ DỮ LIỆU PHÂN TÁN.....	3
1.1. Khái niệm về hệ cơ sở dữ liệu phân tán.....	3
1.1.1 Khái niệm.....	3
1.1.2. Hệ quản trị cơ sở dữ liệu phân tán.....	3
1.1.3. Những ưu điểm của cơ sở dữ liệu phân tán.....	4
1.1.4. Những nhược điểm của cơ sở dữ liệu phân tán [3].....	5
1.2. Các đặc trưng trong suốt của cơ sở dữ liệu phân tán.....	6
1.2.1. Trong suốt phân tán.....	6
1.2.2. Trong suốt giao dịch.....	7
1.2.3. Trong suốt thất bại.....	7
1.2.4. Trong suốt thao tác.....	7
1.2.5. Trong suốt về tính không thuận nhất.....	8
1.3. Kiến trúc tham chiếu của cơ sở dữ liệu phân tán.....	8
1.4. Các kỹ thuật xây dựng cơ sở dữ liệu phân tán.....	9
1.4.1. Phân mảnh.....	9
1.4.1.1. Phân mảnh ngang.....	10
1.4.1.2. Phân mảnh ngang dẫn tiếp.....	11
1.4.1.3. Phân mảnh dọc.....	12
1.4.1.4. Phân mảnh hỗn hợp.....	13
1.4.2 Nhân bản dữ liệu.....	14
1.4.3 Định vị dữ liệu.....	14
1.5. Kết luận chương.....	15
CHƯƠNG 2. TỐI ƯU HÓA TRUY VẤN CƠ SỞ DỮ LIỆU PHÂN TÁN.....	16
2.1. Vấn đề tối ưu hóa xử lý truy vấn.....	16
2.2. Quá trình xử lý truy vấn.....	20
2.2.1. Phân rã truy vấn.....	21

2.2.2.	Cục bộ hóa dữ liệu phân tán	30
2.2.2.1.	Rút gọn cho phân mảnh ngang nguyên thủy	31
2.2.2.2.	Rút gọn cho phân mảnh dọc.....	34
2.2.2.3.	Rút gọn cho phân mảnh ngang dẫn xuất	35
2.2.2.4.	Rút gọn cho phân mảnh hỗn hợp.....	37
2.2.3.	Tối ưu hóa toàn cục	38
2.2.3.1.	Không gian tìm kiếm.....	39
2.2.3.2.	Mô hình chi phí	41
2.2.4.	Tối ưu hóa cục bộ	47
2.3.	Tối ưu hóa truy vấn dựa vào phương pháp tối ưu đàn kiến.....	47
2.4.	Một số thuật toán tối ưu hóa truy vấn phân tán	48
2.4.1.	Thuật toán D-INGRES	49
2.4.2.	Thuật toán R*	54
2.4.3.	Thuật toán SDD-1	59
2.4.4.	Thuật toán Hybrids đàn kiến tối ưu truy vấn phân tán.....	63
2.5.	Kết luận chương	68
CHƯƠNG 3.....		70
CÀI ĐẶT THUẬT TOÁN TỐI ƯU HÓA TRUY VẤN PHÂN TÁN.....		70
3.1.	Xác định bài toán.....	70
3.2.	Mô hình phân tán CSDL, công cụ, ngôn ngữ lập trình.....	73
3.3.	Thuật toán áp dụng.....	76
3.4.	Kết quả thử nghiệm	76
3.5.	Kết luận thực nghiệm	81
KẾT LUẬN VÀ HƯỚNG PHÁT TRIỂN		82
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....		83

GIỚI THIỆU

1. Lý do chọn đề tài

Cơ sở dữ liệu phân tán đã đáp ứng một phần lớn các nhu cầu trong thực tế về dữ liệu phục vụ công tác quản lý ngày càng lớn và đa dạng. Đặc biệt, các hệ quản trị cơ sở dữ liệu phân tán đã giải quyết được vấn đề lưu trữ dữ liệu và phục vụ cho nhiều người dùng ở phân tán khắp mọi nơi.

Khi khối lượng thông tin phải xử lý ngày càng lớn, đa dạng và phong phú, dữ liệu được phân bố nhiều nơi thì vấn đề đặt ra là xử lý thông tin như thế nào để giảm chi phí đến mức tối thiểu. Một trong các giải pháp có tính khả thi là phải tối ưu hóa các câu lệnh khi truy vấn dữ liệu. Nghiên cứu về tối ưu hóa truy vấn trong cơ sở dữ liệu phân tán là cần thiết để khai thác có hiệu quả dữ liệu phân tán. Do đó, tôi chọn nghiên cứu đề tài **“Tối ưu hóa truy vấn trong các cơ sở dữ liệu phân tán”** làm luận văn tốt nghiệp của mình.

2. Mục đích nghiên cứu

Đề tài phân tích, trình bày một cách có hệ thống các nghiên cứu về cơ sở dữ liệu quan hệ, nghiên cứu các phương pháp thiết kế cơ sở dữ liệu phân tán, các kỹ thuật tối ưu hóa câu truy vấn trong cơ sở dữ liệu phân tán, cài đặt thử nghiệm một số thuật toán tối ưu hóa câu truy vấn trong cơ sở dữ liệu phân tán, từ đó đưa ra lựa chọn phù hợp với từng bài toán trên thực tế.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của luận văn là cơ sở dữ liệu phân tán, các câu truy vấn phân tán, một số thuật toán tối ưu hóa truy vấn phân tán và cài đặt một thuật toán tối ưu hóa truy vấn.

4. Phương pháp nghiên cứu

Nghiên cứu lý thuyết: Tìm hiểu các nghiên cứu từ các tài liệu, tạp chí và các bài viết trên mạng internet... sau đó tổng hợp so sánh để viết thành luận văn.

Nghiên cứu thực nghiệm: Cài đặt thử nghiệm thuật toán R*

5. Bộ cục luận văn

Với những yêu cầu trên, nội dung của bản luận văn này trình bày khái quát chung về cơ sở dữ liệu phân tán, các kỹ thuật xây dựng cơ sở dữ liệu phân tán, tối ưu hóa truy vấn trong quá trình xử lý truy vấn, trình bày một số thuật toán tối ưu hóa truy vấn phân tán, cài đặt thuật toán R^* để tối ưu hóa truy vấn. Luận văn được chia làm 3 chương:

Chương 1: Khái quát về cơ sở dữ liệu phân tán. Trong chương này trình bày khái quát về cơ sở dữ liệu phân tán: Khái niệm về cơ sở dữ liệu phân tán, ưu nhược điểm của cơ sở dữ liệu phân tán, các mức trong suốt phân tán, kiến trúc tham chiếu của cơ sở dữ liệu phân tán, các kỹ thuật xây dựng cơ sở dữ liệu phân tán.

Chương 2: Trình bày tối ưu hóa truy vấn trong cơ sở dữ liệu phân tán: Quá trình xử lý truy vấn, tối ưu hóa truy vấn dựa vào phương pháp tối ưu đàn kiến, trình bày một số thuật toán tối ưu hóa truy vấn

Chương 3: Cài đặt thuật toán tối ưu hóa truy vấn phân tán: Xác định bài toán, mô hình phân tán cơ sở dữ liệu, sử dụng thuật toán R^* để áp dụng, trình bày kết quả thử nghiệm và kết luận thực nghiệm.